

С Х В А Л Е Н О

Вченою радою

ЧНУ ім. Петра Могили

Протокол № 15

« 09 » чудня 2025 р.

З А Т В Е Р Д Ж Е Н О

В.о. ректора ЧНУ ім. Петра Могили

Леонід Клименко

« 09 » чудня 2025 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ,
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
У ЧОРНОМОРСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

1. Загальні положення

Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579.

Це Положення визначає процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Чорноморського національного університету імені Петра Могили (далі ЧНУ, університет), та осіб, які бажають пройти підвищення кваліфікації у ЧНУ.

1.1. Педагогічні і науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати свою кваліфікацію. Метою підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є їх професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники ЧНУ підвищують свою кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років. Підвищення кваліфікації тривалістю понад 1 місяць з відривом від виробництва має здійснюватися не частіше 1 разу на рік та 2-х разів на 5 років.

1.2. Педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть підвищувати кваліфікацію в Україні та за кордоном (крім держави, що визнана Верховною Радою України державою-агресором чи державою-окупантом).

1.3. Педагогічні і науково-педагогічні працівники можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами.

Формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо. *Форми* підвищення кваліфікації можуть поєднуватися.

Основними *видами* підвищення кваліфікації є:

- навчання за програмою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо;
- стажування.

Окремі види діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників (участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня, вченого звання, вищої освіти) можуть бути визнані як підвищення кваліфікації у порядку, передбаченому цим Положенням.

Підвищення кваліфікації може здійснюватися з відривом та без відриву від виробництва (освітнього процесу).

1.4. Педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть самостійно обирати конкретні форми, види, напрями, програми підвищення кваліфікації, їх обсяг (тривалість) та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації (далі – суб'єкти підвищення кваліфікації) чи бути направлені навчальним закладом.

1.5. Обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників установлюється в годинах та/або кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС, за накопичувальною системою).

Обсяг підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників ЧНУ протягом 5 років не може бути меншим ніж *шість кредитів ЄКТС*.

Ректор, проректори, декани факультету/інституту та інших структурних підрозділів, пов'язаних із наданням вищої освіти, завідувачі кафедр, завідувач аспірантури, які вперше призначені на відповідну посаду, проходять підвищення кваліфікації відповідно до займаної посади упродовж двох перших років роботи. Обсяги такого підвищення кваліфікації визначаються

індивідуально МОН України, Вченою радою ЧНУ, зважаючи на їх кваліфікацію та пройдене підвищення кваліфікації протягом останніх 5 років.

Підвищення кваліфікації педагогічними і науково-педагогічними працівниками здійснюється згідно з планом підвищення кваліфікації відповідно до Положення про організацію методичної роботи кафедри.

У разі доцільності, педагогічні і науково-педагогічні працівники мають право на підвищення кваліфікації поза межами плану підвищення кваліфікації.

1.6. Педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право підвищувати кваліфікацію у різних суб'єктів підвищення кваліфікації.

Інформація про видані суб'єктами підвищення кваліфікації документи включає:

- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) педагогічного або науково-педагогічного працівника, який пройшов підвищення кваліфікації;
- форму, вид, тему (напрямок найменування) підвищення кваліфікації та його обсяг (тривалість) у годинах ЄКТС;
- дату видачі та обліковий запис документа про підвищення кваліфікації;
- часткові освітні та/або професійні кваліфікації, що присвоєні/присуджені за результатами проходження підвищення кваліфікації (у разі наявності).

Інформація про наявні в суб'єктів підвищення кваліфікації ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти (за видом освітньої діяльності – підвищення кваліфікації) та/або акредитовані освітні програми, а також видані ними документи протягом 15 робочих днів з дати їх видачі вноситься до інформаційної системи відповідними суб'єктами підвищення кваліфікації або шляхом електронної інформаційної взаємодії між Єдиною державною електронною базою з питань освіти та інформаційною системою (у разі наявності технічної можливості).

Суб'єкт підвищення кваліфікації може організовувати підвищення кваліфікації за своїм місцезнаходженням та/або за місцем роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників, за іншим місцем (місцями) та/або дистанційно із використанням технологій дистанційного навчання, в разі коли це передбачено договором та/або відповідною програмою підвищення кваліфікації.

Результати підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження.

Результати підвищення кваліфікації в інших суб'єктів підвищення кваліфікації, у тому числі нерезидентів України, визнаються відповідно до цього Положення.

2. Документальне оформлення підвищення кваліфікації

2.1. Програма підвищення кваліфікації у формі навчання за програмою підвищення кваліфікації затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації та повинна містити інформацію про:

- її розробника (розробників);
- найменування;
- мету;
- напрям;
- зміст;
- обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС;
- форму (форми) підвищення кваліфікації;
- перелік компетентностей, що удосконалюватимуться/набуватимуться (загальні, фахові тощо).

Програма також може містити інформацію про:

- розподіл годин за видами діяльності (консультація, аудиторна, практична, самостійна і контрольна робота тощо);
- особу (осіб), які забезпечують виконання програми (рівень вищої освіти, категорія, науковий ступінь, педагогічне/вчене звання, місце та/або досвід роботи тощо);
- строки виконання програми;
- місце виконання програми (за місцезнаходженням суб'єкта підвищення кваліфікації та/або за місцезнаходженням замовника тощо), очікувані результати навчання;
- вартість (у разі встановлення) або про безоплатний характер надання освітньої послуги;
- графік освітнього процесу;
- мінімальну та максимальну кількість осіб в групі;

- академічні, професійні можливості, зокрема часткові освітні та/або професійні кваліфікації що присвоюються/присуджуються за результатами опанування програми;

- можливість надання подальшої підтримки чи супроводу;

- додаткові послуги (організація трансферу, забезпечення проживання і харчування, перелік можливих послуг для осіб з інвалідністю тощо);

- документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації тощо.

Обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації визначається відповідно до її фактичної тривалості в годинах без урахування самостійної (позааудиторної) роботи або в кредитах ЄКТС з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи.

Програма підвищення кваліфікації, розроблена на основі типової програми, має відповідати її структурі, а також визначати напрями, зміст, форму (форми) підвищення кваліфікації, перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться, розподіл годин за видами діяльності відповідно до типової програми та визначати обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації в обсязі меншому, ніж встановлено типовою програмою.

За результати успішного проходження підвищення кваліфікації відповідно до програми підвищення кваліфікації, розробленої на основі типової програми, педагогічним і науково-педагогічним працівникам присвоюються/присуджуються часткові освітні та/або професійні кваліфікації в разі, коли це передбачено відповідною типовою програмою.

2.2. Суб'єкти підвищення кваліфікації забезпечують відкритість і доступність інформації про кожну власну програму підвищення кваліфікації.

2.3. Стажування здійснюється за індивідуальною програмою (планом), що розробляється і затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації, узгоджується із керівником структурного підрозділу, де працює НПП, першим проректором, ректором ЧНУ.

Індивідуальна програма (план) стажування повинна містити інформацію про її обсяг (тривалість) та очікувані результати навчання. Індивідуальна програма стажування може містити також іншу інформацію, що стосується проходження стажування педагогічним та/або науково-педагогічним працівником.

Між закладом освіти, працівник (працівники) якого проходить (проходять) стажування, та суб'єктом підвищення кваліфікації укладається договір, що передбачає стажування одного чи декількох працівників. У такому випадку індивідуальний план є невід'ємним додатком до договору.

За пропозицією однієї зі сторін договору, до нього можуть вноситися зміни (уточнення) шляхом укладення відповідної додаткової угоди (дodatка до угоди).

Стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників може здійснюватися у закладах освіти (у тому числі за місцем роботи), установах, організаціях та на підприємствах.

Керівником стажування у закладі освіти за місцем роботи працівника, іншому закладі освіти або науковій установі призначається науково-педагогічний чи науковий працівник, який працює у суб'єкта підвищення кваліфікації за основним місцем роботи, має науковий ступінь та/або вчене звання і не менше десяти років досвіду роботи на посадах науково-педагогічних чи наукових працівників.

Стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників у інших суб'єктів підвищення кваліфікації здійснюється під керівництвом працівника, який має відповідний досвід роботи та кваліфікацію.

Оплата праці керівника стажування в інших суб'єктів підвищення кваліфікації визначається такими суб'єктами підвищення кваліфікації самостійно або на підставі укладених договорів щодо стажування педагогічних та/або науково-педагогічних працівників.

Один день стажування оцінюється у 6 годин або 0,2 кредиту ЄКТС.

2.4. За результатами проходження підвищення кваліфікації педагогічним та науково-педагогічним працівникам видається документ про підвищення кваліфікації, технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та обліку якого визначається відповідним суб'єктом підвищення кваліфікації.

У документі про підвищення кваліфікації повинні бути зазначені:

- повне найменування суб'єкта підвищення кваліфікації (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи - підприємця, що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам;

- тема (напрямок, найменування), обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації у годинах та/або кредитах ЄКТС;

- прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) особи, яка підвищила кваліфікацію;
- опис досягнутих результатів навчання;
- присвоєні/присуджені часткові освітні та/або професійні кваліфікації (у разі наявності);
- дата видачі та обліковий запис документа;
- найменування посади (за наявності), прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи, яка підписала документ від імені суб'єкта підвищення кваліфікації та її підпис.

Документи про підвищення кваліфікації (сертифікати, свідоцтва тощо), що були видані за результатами проходження підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації – нерезидентів України, можуть містити іншу інформацію, ніж визначено цим пунктом, та потребують визнання Вченою радою ННІ або факультету ЧНУ імені Петра Могили.

Достовірність виданих документів про підвищення кваліфікації (крім документів виданих нерезидентами України) перевіряється засобами інформаційної системи.

3. Визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників

3.1. Порядок визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних та/або науково-педагогічних працівників застосовується у випадках, передбачених Розділом 1 цього Положення.

3.2. Результати підвищення кваліфікації в суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти (за видом освітньої діяльності - підвищення кваліфікації) або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження (набуває чинності з 1 липня 2026 р., відповідно до «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 зі змінами від 22 жовтня 2025 р.)

3.3. У випадку підвищення кваліфікації без необхідності її визнання педагогічний або науково-педагогічний працівник протягом одного місяця після завершення підвищення кваліфікації надає кафедрі звіт та документ про підвищення кваліфікації. Кафедра приймає рішення про затвердження або

відхилення звіту щодо підвищення кваліфікації (за необхідності про його доопрацювання), а також дає рекомендації щодо використання результатів підвищення кваліфікації для поліпшення освітнього процесу та наукової роботи.

У випадку, який передбачає необхідність визнання результатів підвищення кваліфікації, педагогічний або науково-педагогічний працівник протягом одного місяця після завершення підвищення кваліфікації подає до ради факультету/інституту клопотання про визнання результатів підвищення кваліфікації; документ про проходження підвищення кваліфікації; витяг протоколу рішення кафедри щодо доцільності визнання результатів підвищення кваліфікації.

У разі підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації подається звіт про результати підвищення кваліфікації або творча робота, персональне розроблення електронного освітнього ресурсу на платформі Moodle, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації. Форму звіту визначає ради факультету/інституту.

Клопотання протягом місяця з дня його подання розглядається на засіданні ради факультету/інституту, яка заслуховує педагогічного або науково-педагогічного працівника щодо якості виконання програми підвищення кваліфікації, результатів підвищення кваліфікації, дотримання суб'єктом підвищення кваліфікації умов договору та повинна прийняти рішення про:

- визнання результатів підвищення кваліфікації;
- невизнання результатів підвищення кваліфікації.

У разі невизнання результатів підвищення кваліфікації рада факультету/інституту надає рекомендації педагогічному або науково-педагогічному працівнику щодо повторного підвищення кваліфікації у інших суб'єктів підвищення кваліфікації та/або прийняти рішення щодо неможливості подальшого включення такого суб'єкта підвищення кваліфікації до плану підвищення кваліфікації закладу освіти до вжиття ним дієвих заходів з підвищення якості надання освітніх послуг.

Результатом підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти (за видом освітньої діяльності - підвищення кваліфікації) або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, може бути присвоєння їм

повних та/або часткових професійних та/або освітніх кваліфікацій у встановленому законодавством порядку.

Окремі види діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників, а саме участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня, вищої освіти, а для педагогічних працівників - також проходження супервізії, можуть бути визнані як підвищення кваліфікації (набуває чинності з 1 липня 2026 р., відповідно до «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 зі змінами від 22 жовтня 2025 р.)

3.4. Участь педагогічних та науково-педагогічних працівників у програмах академічної мобільності на засадах, визначених Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579, та іншими актами законодавства, визнається як підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Обсяг підвищення кваліфікації шляхом участі педагогічного або науково-педагогічного працівника у програмі академічної мобільності зараховується в межах визнаних результатів навчання, але не більше ніж 30 годин або один кредит ЄКТС на рік.

3.5. Наукове стажування науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти, що здійснюється відповідно до статті 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», може бути визнане як підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Один тиждень наукового стажування науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти зараховується як підвищення кваліфікації в обсязі 30 годин або одного кредиту ЄКТС.

3.6. Результати інформальної освіти (самоосвіти) педагогічних або науково-педагогічних працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене, почесне педагогічне звання, можуть бути визнані як підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників.

Обсяг підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) зараховується відповідно до визнаних результатів навчання, але не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік.

3.7. Здобуття першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівня вищої освіти, третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня або

наукового рівня вищої освіти вперше або за іншою спеціальністю у межах професійної діяльності або галузі знань визнається як підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників.

За рішенням Вченої ради, університет може надавати своїм працівникам направлення на навчання за державним (регіональним) замовленням педагогічним (науково-педагогічним) працівникам за заочною або вечірньою формою здобуття освіти в межах вакантних місць відповідної спеціальності (спеціалізації) та курсу (року навчання) у разі відсутності на них здобувачів вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних (юридичних) осіб і мають право на переведення на місця державного (регіонального) замовлення відповідно до законодавства.

Обсяг підвищення кваліфікації шляхом здобуття наукового ступеня, рівня вищої освіти зараховується відповідно до встановленого обсягу освітньо-професійної/освітньо-наукової програми у годинах або кредитах ЄКТС, за винятком визнаних (зарахованих) результатів навчання з попередньо здобутих рівнів освіти.

Проходження супервізії педагогічним працівником визнається Вченою радою закладу освіти як підвищення кваліфікації.

Обсяг (тривалість) такого підвищення кваліфікації визначається відповідно до його фактичної тривалості в годинах, але не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік (набуває чинності з 1 липня 2026 р., відповідно до «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 зі змінами від 22 жовтня 2025 р.)

4. Фінансування підвищення кваліфікації

4.1. Джерелами фінансування підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є кошти державного, місцевих бюджетів, кошти фізичних та/або юридичних осіб, інші власні надходження університету, інші джерела, не заборонені законодавством, у тому числі самофінансування.

У разі підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, інших коштів, затверджених у кошторисі закладу освіти на підвищення кваліфікації (у межах наявного фінансування), укладення договору між ректором та суб'єктом

підвищення кваліфікації із зазначенням джерела фінансування підвищення кваліфікації є обов'язковим.

4.2. На час підвищення кваліфікації педагогічним або науково-педагогічним працівником відповідно до затвердженого плану з відривом від виробництва (освітнього процесу) в обсязі, визначеному законодавством, за педагогічним або науково-педагогічним працівником зберігається місце роботи (посада) із збереженням середньої заробітної плати.

Якщо підвищення кваліфікації відбувається за кордоном з відривом від виробництва понад 1 місяць за рахунок міжнародних програм і отриманих грантів на проживання середня заробітна плата і витрати на відрядження не виплачуються.

4.3. У випадку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, інших коштів, затверджених у кошторисі університету на підвищення кваліфікації факт підвищення кваліфікації педагогічного або науково-педагогічного працівника підтверджується актом про надання послуги з підвищення кваліфікації, який складається в установленому законодавством порядку, підписується ректором або уповноваженою ним особою та суб'єктом підвищення кваліфікації. Такий акт є підставою для оплати послуг суб'єкта підвищення кваліфікації згідно з укладеною угодою щодо підвищення кваліфікації.